

PROFESOR LUDWIG SELIMSKI (1939–2022)

10 lutego 2022 roku odszedł Profesor Ludwig Selimski — wybitny slawista, językoznawca, onomasta, etymolog, badacz języka bułgarskich katolików. Związany był przede wszystkim z dwoma ośrodkami naukowo-dydaktycznymi — Uniwersytetem im. św. św. Cyryla i Metodego w Wielkim Tyrnowie w Bułgarii oraz Uniwersytetem Śląskim w Katowicach. Profesor Selimski pozostawił po sobie ogromny dorobek naukowy, na który składają się liczne prace z zakresu słowiańskiej toponimii, antroponimii, etymologii (przede wszystkim bułgarskiej), frazeologii, słowotwórstwa, historii języków słowiańskich czy języka bułgarskich katolików. W środowisku naukowym w Bułgarii od wielu lat mówiono, że prof. Selimski jest największym współczesnym etymologiem wśród onomastów-slawistów oraz największym onomastą-slawistą wśród etymologów.

Ludwig Petrow Selimski urodził się 15 sierpnia 1939 roku we wsi Žitnica w powiecie płowdiwskim w rodzinie bułgarskich katolików. W 1953 roku ukończył szkołę podstawową w rodzinnej wsi, a w roku 1957 — szkołę średnią w mieście Hisaria. W latach 1957–1962 studiował slawistykę (z językiem czeskim) na Uniwersytecie im. św. Klemensa Ochrydzkiego w Sofii, a następnie, w 1965 roku, otrzymał zatrudnienie na stanowisku asystenta na Uniwersytecie w Wielkim Tyrnowie, na którym pracował do 1997 roku. W połowie lat 90. prof. Selimski przeprowadził się do Polski i podjął pracę na Uniwersytecie Śląskim, gdzie zainicjował powstanie bułgarystyki. Pracował także jako lektor języka bułgarskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz jako wykładowca języka staro-cerkiewno-słowiańskiego i gramatyki historycznej języka bułgarskiego na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prof. Selimski odbył liczne staże naukowe, m.in. w jednostkach badawczych w Polsce, Rosji, Chorwacji czy Rumunii. Tytuł profesora otrzymał z rąk Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego w 2008 roku. Później, jako profesor-senior, pracował również w Wyższej Szkole Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych w Katowicach.

Profesor od lat młodzieńczych przejawiał zainteresowanie nauką języków. Nauczył się czytać i mówić nie tylko w wielu językach słowiańskich (czeskim,

polskim, rosyjskim i innych), ale także po francusku, niemiecku, angielsku czy turecku. Podczas studiów uczęszczał również na kurs języka perskiego. Wszystkie te kompetencje sprawiły, że Jego dociekania naukowe, szczególnie te związane z etymologią i onomastyką, są niezwykle dokładne, rzetelne, wyczerpujące i interesujące dla wielu językoznawców (i nie tylko) z całego świata.

Był autorem blisko 400 publikacji, w tym monografii, artykułów napisanych w licznych językach (bułgarskim, polskim, rosyjskim, niemieckim, angielskim, rumuńskim, czeskim), recenzji dysertacji doktorskich oraz książek habilitacyjnych czy recenzji wydawniczych. Był redaktorem i współredaktorem wielu tomów pokonferencyjnych i monografii wieloautorskich, ponadto redagował i współredagował hasła w słownikach i leksykonach, zarówno polskich, jak i bułgarskich. Profesor Selimski należał do grona autorów piątego i szóstego tomu „Bułgarskiego słownika etymologicznego” (Duridanov, Račeva i Todorov, 1996; Račeva i Todorov, 2002), zaś w tomie ósmym tegoż leksykonu pełnił funkcję redaktora (Dimitrova-Todorova i Selimski, 2017). Był także członkiem licznych redakcji naukowych oraz gremiów, takich jak np. Komisja Onomastyki Słowiańskiej afiliowana przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów.

Spośród monografii naukowych czy podręczników akademickich autorstwa prof. Selimskiego wymienić należy przede wszystkim następujące prace: „Увод в езикознанието” (wspólnie z N. Kowaczewem, 1968), „Иван Гълъбов. Биобиблиография” (wspólnie z P. Popową, 1983), „Славянски езици” (1985), „Християнските имена у българските католици” (1999), „Фамилни имена от Северозападна България. Влашки елемент” (2006b), „Етюди по българска антропонимия. Лични имена” (2006a), „Изследвания по българска антропонимия. Фамилни и лични имена и прозвища” (2007), „Етюди по ономастика” (2012), „Етюди по етимология и ономастика/Studia z etymologii i onomastyki” (2016). Profesor Selimski był także autorem rozdziałów poświęconych bułgarskiej antroponimii (Selimski, 2002a, 2002b, 2002c) w pierwszym tomie encyklopedii „Słowiańska onomastyka” pod redakcją E. Rzetelskiej-Feleszko, A. Cieślukowej i J. Dumy. Wielką zasługą prof. Selimskiego było też zredagowanie i wydanie w 2012 roku dzieła Jordana Zaimowa „Български водопис”. Opracowanie to ukazało się w ramach wieloletniego projektu naukowego „Тезаурус на българската топонимия”, w którym prof. Selimski brał czynny udział.

O uznaniu dokonań i pozycji prof. Selimskiego w bułgarskim środowisku naukowym świadczyć może umieszczenie Jego postaci wśród założycieli i twórców bułgarskiego językoznawstwa przez Hristo Pyrwewa w książce „Създатели и творци на българското езикознание” (Pärvev, 1987). Od tamtego czasu ukazało się jeszcze kilkanaście prac poświęconych działalności naukowej Ludwiga Selimskiego. Z okazji jubileuszu 70. urodzin Profesora w 2009 roku odbyła się w Wielkim Tyrnowie międzynarodowa konferencja „Славянска и балканска

ономастика”, zaś jego 80. urodziny uczczono konferencją „Апелатив и онома. Аспекти на научното изследване” w 2019 roku. Materiały z obu wydarzeń zostały zamieszczone w tomach 11 (2010) i 16 (2020) czasopisma „Състояние и проблеми на българската ономастика”. W publikacjach tych została obszernie opisana sylwetka naukowa prof. Selimskiego, zestawiono także pełną bibliografię Jego prac (Angelova-Atanasova, 2010a, 2010b, 2020; Spisăk na publikaciiite, 2020).

Wraz z odejściem Profesora Selimskiego skończyła się polsko-bułgarska „epoka” zapoczątkowana przez badania bułgarystyczne i sławistyczne językoznawców takich jak prof. W. Georgiew, prof. N. Kowaczew, prof. J. Zaimow czy prof. K. Zierhoffer i wielu innych. Świat stracił nie tylko naukowca, humanistę, językoznawcę, mistrza dla wielu badaczy, ale także wspaniałego przyjaciela, człowieka służącego zawsze radą i dobrym słowem. Osobiście będzie mi też brakowało korespondencji z Profesorem oraz pozdrowień imienninowych, które sływały do mnie, począwszy od 2014 roku. Życzenia zawsze zaczynały się od słów: Drogi Przyjacielu i Kolego Patryku Pawle... Drogi Przyjacielu, Szanowny Panie Profesorze, dziękuję! Cześć Twojej pamięci!

LITERATURA

- Ангелова-Атанасова, М. (2010a). Проф. дѣн Людвиг Селимски на 70 години. Слово за юбилара [Prof. Dr. Ludwig Selimski at the age of 70. A speech for the jubilee]. *Състояние и проблеми на българската ономастика*, 11, 27–42.
- Ангелова-Атанасова, М. (2010b). Библиография на Людвиг Селимски [Bibliography of Ludwig Selimski]. *Състояние и проблеми на българската ономастика*, 11, 631–664.
- Ангелова-Атанасова, М. (2020). Още едно десетилетие от творческия живот на юбилара [Another decade of the creative life of the jubilarian]. *Състояние и проблеми на българската ономастика*, 16, 11–19.
- Димитрова-Тодорова, Л., Селимски, Л. (red.). (2017). *Български етимологичен речник* [Bulgarian etymological dictionary] (t. 8: тѣсам–фякалка). София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов”.
- Дуриданов, И., Рачева, М., Тодоров, Т.А. (red.). (1996). *Български етимологичен речник* [Bulgarian eymological dictionary] (t. 5: падеж–пўска). София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов”.
- Займов, Й. (2012). *Български водонис* [Bulgarian hydronymy] (t. 1–2; oprac. L. Selimski). Велико Търново: Фабер.
- Ковачев, Н.П., Селимски, Л.П. (1968). *Увод в езикознанието (въпроси, задачи и упражнения)* [Introduction to linguistics (questions, problems and exercises)]. Велико Търново: ВПИ Братя Кирил и Методий.
- Първев, Х. (1987). *Създатели и творци на българското езикознание* [Founders and creators of Bulgarian linguistics]. София: Народна просвета.
- Рачева, М., Тодоров, Т.А. (red.). (2002). *Български етимологичен речник* [Bulgarian etymological dictionary] (t. 6: пўскам–словăр²). София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов”.

- Селимски, Л. (1985). *Славянски езици: Очерци и текстове* [Slavic languages: essays and texts]. София: Наука и изкуство.
- Селимски, Л. (1999). *Християнските имена у българските католици. Проблеми на усвояването* [Christian names of Bulgarian Catholics. Problems of assimilation]. Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- Selimski, L. (2002a). Антропонимия I — Лични имена [Anthroponymy I — Personal names]. W: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa i J. Duma (red.), *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia* (t. 1, s. 347–356). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Selimski, L. (2002b). Антропонимия II — Бащини и фамилни имена [Anthroponymy II — Patronymics and Surnames]. W: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa i J. Duma (red.), *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia* (t. 1, s. 443–449). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Selimski, L. (2002c). Антропонимия III — Други типове имена [Anthroponymy III — Other types of names]. W: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa i J. Duma (red.), *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia* (t. 1, s. 513–517). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Селимски, Л. (2006a). *Етюди по българска антропонимия: лични имена* [Studies in Bulgarian anthroponymy: given names]. Велико Търново: УИ Св. св. Кирил и Методий.
- Селимски, Л. (2006b). *Фамилни имена от Северозападна България: Влашки елемент* [Family names from Northwestern Bulgaria: Vlach element]. Katowice: Uniwersytet Śląski.
- Селимски, Л. (2007). *Изследвания по българска антропонимия: фамилни и лични имена и прозвища* [Studies in Bulgarian anthroponymy: family names, given names and nicknames]. Велико Търново: УИ Св. св. Кирил и Методий.
- Селимски, Л. (2012). *Етюди по ономастика* [Studies in onomastics]. Велико Търново: УИ св. св. Кирил и Методий.
- Селимски, Л. (2016). *Етюди по етимология и ономастика/Studia z etymologii i onomastyki* [Studies in etymology and onomastics]. Велико Търново: УИ св. св. Кирил и Методий.
- Селимски, Л., Попова, П. (1983). *Иван Гълъбов. Биобиблиография* [Ivan Galabov. Biobibliography]. Велико Търново: БТУ Кирил и Методий.
- Списък на публикациите на Людвиг Селимски за периода 2010–2019 год [List of publications by Ludwig Selimski for the period 2010–2019]. (2020). *Състояние и проблеми на българската ономастика*, 16, 403–417.

LITERATURA (TRANSLITERACJA)

- Angelova-Atanasova, M. (2010a). Prof. dfn Ljudvig Selimski na 70 godini. Slovo za jubilara. [Prof. Dr. Ludwig Selimski at the age of 70. A speech for the jubilee]. *Săstojanie i problemi na bălgarskata onomastika*, 11, 27–42.
- Angelova-Atanasova, M. (2010b). Bibliografija na Ljudvig Selimski [Bibliography of Ludwig Selimski]. *Săstojanie i problemi na bălgarskata onomastika*, 11, 631–664.
- Angelova-Atanasova, M. (2020). Ošte edno desetiletie ot tvorčeskija život na jubilara [Another decade of the creative life of the jubilarian]. *Săstojanie i problemi na bălgarskata onomastika*, 16, 11–19.
- Dimitrova-Todorova, L. i Selimski, L. (red.). (2017). *Bălgarski etimologičen rečnik* [Bulgarian etymological dictionary] (t. 8: têsam–fjâkalka). Sofija: Akademîčno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov”.
- Duridanov, I., Račeva, M. i Todorov, T.A. (red.). (1996). *Bălgarski etimologičen rečnik* [Bulgarian etymological dictionary] (t. 5: padež–pûska). Sofija: Akademîčno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov”.

- Kovačev, N.P. i Selimski, L.P. (1968). *Uvod v ezikoznaniето (vāprosi, zadači i upražnenija)* [Introduction to linguistics (questions, problems and exercises)]. Veliko Tārnovo: VPI Bratja Kiril i Metodij.
- Pārvev, H. (1987). *Sāzdateli i tvorci na bālgarskoto ezikoznanie* [Founders and creators of Bulgarian linguistics]. Sofija: Narodna prosveta.
- Račeva, M. i Todorov, T.A. (red.). (2002). *Bālgarski etimologičen rečnik* [Bulgarian etymological dictionary] (t. 6: pūskam–slovār²). Sofija: Akademično izdatelstvo „Prof. Marin Drinov”.
- Selimski, L. (1985). *Slavjanski ezici: Očerci i tekstove* [Slavic languages: essays and texts]. Sofija: Nauka i izkustvo.
- Selimski, L. (1999). *Hristijanskite imena u bālgarskite katolici. Problemi na usvojaneto* [Christian names of Bulgarian Catholics. Problems of assimilation]. Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- Selimski, L. (2002a). Antroponimija I — Lični imena [Anthroponymy I — Personal names]. W: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa i J. Duma (red.), *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia* (t. 1, s. 347–356). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Selimski, L. (2002b). Antroponimija II — Baštini i familni imena [Anthroponymy II — Patronymics and Surnames]. W: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa i J. Duma (red.), *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia* (t. 1, s. 443–449). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Selimski, L. (2002c). Antroponimija III — Drugi tipove imena [Anthroponymy III — Other types of names]. W: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa i J. Duma (red.), *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia* (t. 1, s. 513–517). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Selimski, L. (2006a). *Etjudi po bālgarska antroponimija: Lični imena* [Studies in Bulgarian anthroponymy: given names]. Veliko Tārnovo: Universitetsko izdatelstvo sv. sv. Kiril i Metodij.
- Selimski, L. (2006b). *Familni imena ot Severozapadna Bālgarija: Vlaški element* [Family names from Northwestern Bulgaria: Vlach element]. Katowice: Uniwersytet Śląski.
- Selimski, L. (2007). *Izsedvanija po bālgarska antroponimija: Familni i lični imena i prozvišta*. [Studies in Bulgarian anthroponymy: family names, given names and nicknames]. Veliko Tārnovo: Universitetsko izdatelstvo sv. sv. Kiril i Metodij.
- Selimski, L. (2012). *Etjudi po onomastika* [Studies in onomastics]. Veliko Tārnovo: Universitetsko izdatelstvo sv. sv. Kiril i Metodij.
- Selimski, L. (2016). *Etjudi po etimologija i onomastika / Studia z etymologii i onomastyki* [Studies in etymology and onomastics]. Veliko Tārnovo: Universitetsko izdatelstvo sv. sv. Kiril i Metodij.
- Selimski, L., Popova, P. (1983). *Ivan Gālābov. Biobibliografija* [Ivan Galabov. Bibliography]. Veliko Tārnovo: BTU Kiril i Metodij.
- Spisāk na publikaciiite na Ljudvig Selimski za perioda 2010–2019 god. [List of publications by Ludwig Selimski for the period 2010–2019]. (2020). *Sāstojanie i problemi na bālgarskata onomastika*, 16, 403–417.
- Zaimov, J. (2012). *Bālgarski vodopis* [Bulgarian hydronymy] (t. 1–2; oprac. L. Selimski). Veliko Tārnovo: Faber.